

12

«Київський університет імені Бориса Грінченка»

Інститут мистецтв

Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 01 » 10 2021 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЛЬНИЙ СПІВ

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньо-професійної програми: 025.00.02 Сольний спів



Київ – 2021

Розробник:

Петрикова Оксана Петрівна, Заслужений діяч мистецтв України, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу.

Викладачі: Леонтієва Софія Леонідівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу; Киченко Тетяна Олександрівна, викладач кафедри академічного та естрадного вокалу; Тетеря Віктор Михайлович, Народний артист України, професор кафедри академічного та естрадного вокалу

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 30.08.2021 року № 10

Завідувач кафедри _____ Олена ЗАВЕРУХА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів
(назва освітньої програми)

_____.2021 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____ Яна КИРИЛЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

_____.2021 р.
Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
«Сольний спів»				
Вид дисципліни	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	19 / 570			
Курс	I		I	
Семестр	1	2	-	-
Кількість змістових модулів за розподілом:	1	1	-	-
Обсяг кредитів	2	2	-	-
Обсяг годин, у тому числі:	120	90	-	-
Аудиторні	80	60	-	-
Модульний контроль	8	6	-	-
Семестровий контроль	30	-	-	-
Самостійна робота	2	24	-	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Сольний спів» є однією із профільюючих дисциплін фахової підготовки бакалавра музичного мистецтва за освітньо-професійною програмою 025.00.02 «Сольний спів» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Мета навчальної дисципліни – фахова підготовка майбутніх бакалаврів музичного мистецтва у процесі засвоєння навчального вокального репертуару, необхідного для подальшої концертно-виконавської та вокально-педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни – формування у студентів-вокалістів **компетентностей** відповідно до освітньо-професійної програми 025.00.02 «Сольний спів» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
6. Навички міжособистісної взаємодії.
7. Здатність бути критичним і самокритичним.
8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
10. Здатність працювати автономно.
11. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
5. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
6. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
7. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
8. провідних музично-теоретичних систем та концепцій та отримані знання з педагогіки та психології у педагогічній діяльності з фаху.
9. Здатність оперувати професійною термінологією.
10. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
11. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків
12. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
13. Здатність здійснювати менеджерську, аранжувальну діяльність в сфері музичного мистецтва.
14. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
15. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
16. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Поглиблене опанування означених компетентностей здійснюється в процесі практичної діяльності студентів у *Навчальній лабораторії виконавської майстерності* Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, що сприяє ефективному формуванню вокально-сценічного та вокально-педагогічного досвіду майбутніх співаків.

За умови продовження карантину, викладання практичних занять навчальної дисципліни у дистанційному форматі відбуватиметься за допомогою відеокommунікаційних платформ Google Meet, Zoom і Skype, мобільного додатку Viber тощо.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Сольний спів (академічний)» студент має:

1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.
2. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності
3. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
4. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
5. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
6. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
7. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						
		Аудиторна:					модульний контроль	самостійна
		лекції	семінари	практичні	індивідуальні	семестровий		
Модуль I. Змістовий модуль 1								
Тема 1. Особливості академічної манери співу та виконавські традиції вітчизняної вокальної школи. Будова та функції співацького апарату.	2				2			-
Тема 2. Специфіка навчання у класі сольного співу. Навчальні вимоги до студента-вокаліста.	2				2			-
Тема 3. Визначення типу співацького голосу студента. Складання навчальної програми студента на І семестр	2				2			-
Тема 4. Формування початкових навичок сольного співу в роботі над вокально-технічними вправами.	18				18			-
Тема 5. Формування початкових навичок сольного співу в роботі над вокалізами.	18				18			-
Тема 6. Засвоєння основних вокальних навичок у роботі над українськими народними піснями.	18				18			-
Тема 7. Закріплення навичок сольного співу в роботі над романсами та вокальними творами композиторів-класиків.	22				20			2
Модульний контроль	8						8	
Семестровий контроль	30					30		
Разом	120				80	30	8	2
Підготовка та проходження контрольних заходів	екзамен							

Змістовий модуль 2								
Тема 8. Виховання художніх якостей співацького звуку в роботі над вокально-технічними вправами.	16				12			4
Тема 9. Формування вокально-художнього звуку в роботі над вокалізами (із програми II семестру).	17				12			5
Тема 10. Розвиток вокальних навичок у роботі над народним пісенним репертуаром (із програми II семестру).	17				12			5
Тема 11. Розвиток навичок сольного співу в роботі над вокальними творами композиторів-класиків (із програми II семестру).	17				12			5
Тема 12. Засвоєння початкових навичок роботи над оперними аріями.	17				12			5
Модульний контроль	6						6	
Семестровий контроль								
Разом	90				60		6	24
Підготовка та проходження контрольних заходів	екзамен							
Усього	210				140		14	26

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль I

Змістовий модуль 1

Тема 1 (2 год.). Особливості академічної манери співу та виконавські традиції вітчизняної вокальної школи. Будова та функції співацького апарату. Засвоєння основних ознак академічної манери співу у процесі аналізу відеоматеріалів майстер-класів та концертних виступів відомих співаків. Ілюстрація та пояснення викладачем прийомів академічного співу. Вивчення анатомічної будови голосового апарату (за схемами) у поєднанні з практичними (механічними) прийомами сольного співу: співацька постава; робота гортані під час співу; функції голосових складок (зв'язок); робота органів дихання під час співу; вплив на роботу артикуляційного апарату; залучення верхніх та нижніх резонаторів у процесі співу; методи впливу на процес звукоутворення; гігієни співацького голосу тощо.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 2 (2 год.). Специфіка навчання у класі сольного співу. Навчальні вимоги до студента-вокаліста. Ознайомлення студентів з особливостями індивідуального вокального навчання в університеті, системою оцінювання навчальних досягнень, формами контролю, змістом позанавчальної концертної діяльності тощо. Навчальні вимоги із сольного співу полягають в опануванні основних вокально-технічних навичок. До них відносяться: єдинорегістровий (мікстовий) спосіб звукоутворення та висока позиція звучання; співацьке дихання (нижньореберне-діафрагматичне), безшумний вдих і тривалий еластичний видих; різноманітні види атаки звука з переважним використанням м'якої; опора звука й дихання; співацька артикуляція та чітка дикція (рівне, округлене звучання голосних та активна вимова приголосних звуків), орфоепія; динаміка звука, необхідна для художнього виконання музичної фрази; спів legato та staccato; точне інтонування; кантиленний стиль виконання.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 3 (2 год.) Визначення типу співацького голосу студента. Складання навчальної програми студента на I семестр. Визначення викладачем типу співацького голосу студента за його робочим діапазоном, перехідними нотами, тембровим забарвленням, характером звучання у високому, середньому та низькому регістрах. Виявлення примарних тонів, позитивних і негативних характеристик співацького голосу з метою правильного добору вокальних вправ і навчального вокального репертуару. Складання навчальної програми студента на I півріччя з урахуванням рівня музичних здібностей та до університетської вокальної підготовки студента. Ілюстрація навчальної програми викладачем у супроводі концертмейстера.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 4 (12 год.) Формування початкових навичок сольного співу в роботі над вокально-технічними вправами. Індивідуальний підбір вправ для кожного студента з урахуванням типу його співацького голосу та наявних недоліків звукоутворення. Виконання комплексу вокально-технічних вправ з метою підготовки голосового апарату до художнього співу та формування у студента певних співацьких навичок. Використання принципу поступового ускладнення навчальних завдань (вправ) у формуванні різних видів вокальної техніки (атаки звука, співацького дихання, опори дихання і звука, згладжування регістрів, розширення робочого діапазону, формування певного тембрового забарвлення голосу тощо).

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 5 (12 год.). Формування навичок кантиленного співу в роботі над вокалізами. Робота над вокалізами як перехідною формою від вокальних вправ до вокально-художніх творів. Виконання вокалізів (як етюдів для голосу) засобом сольфеджування з метою вірного засвоєння мелодії, розвитку мелодичного слуху та навичок точного звуковисотного інтонування, формування чіткої дикції та вокальної артикуляції. Спів вокалізів на певні голосні та відкриті склади. Робота над фразуванням, економним розподілом дихання, округленим формуванням голосних звуків, виразним художнім виконанням вокалізу.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 6 (12 год.). Засвоєння основних вокальних навичок у роботі над українськими народними піснями. Ознайомлення студента зі специфікою виконання класичних обробок українських народних пісень з інструментальним супроводом. Визначення їх художньо-виконавської цінності й педагогічної доцільності. Особливості звуковисотного інтонування у процесі виконання народних пісень *a cappella*. Зручність мелодичних інтонацій народних пісень для природного розвитку голосу. Добір та ілюстрація викладачем народного пісенного репертуару для роботи в семестрі відповідно до типу співацького голосу й рівня підготовленості студента.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 7 (15 год.). Закріплення навичок сольного співу в роботі над романсами та вокальними творами композиторів-класиків. Романс як твір камерного жанру. Класифікація романсів (український класичний, побутовий, старовинний російський, класичний російський, сучасні романси українських та зарубіжних композиторів). Ознайомлення студента з романсами куплетної та наскрізної форм. Вибір романсів та вокальних творів композиторів-класиків для вивчення студентом у поточному семестрі. Ілюстрація викладачем та концертмейстером романсів і вокальних творів з навчальної програми студента.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Модуль II

Змістовий модуль 2

Тема 8 (9 год.). Виховання художніх якостей співацького звука в роботі над вокально-технічними вправами. Формування у студента уявлень про співацький звук як фізичне явище. Формування м'якої атаки співацького звука. Робота над цілеспрямованим співацьким звуком та високою позицією звучання голосу. Опора дихання і звука. Застосування фонетичного методу як методично вірного використання голосних і приголосних звуків у процесі співу. Правильне формування вокальних фонем (голосних і приголосних), специфіка їх застосування у вокальних вправах. Залучення головних і грудних резонаторів. Розвиток рухливості голосу. Дотримання індивідуального підходу у відборі вокально-технічного матеріалу для студентів з різним рівнем підготовки та природних вокальних даних.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 9 (9 год.). Формування вокально-художнього звуку в роботі над вокалізами (із програми II семестру). Робота студента над м'якою атакою звука, найбільш характерною для академічної манери співу. Відпрацювання єдинорегістрового способу звукоутворення. Розуміння студентом техніки імперансу та опори звука й дихання. Розвиток навичок кантиленного співу. Робота над перехідними нотами та згладжуванням регістрів. Робота над вібрацією голосу й тембровим забарвленням на різних ділянках співацького діапазону. Правильний розподіл дихання та фразування у вокалізах. Формування навичок художнього виконання вокалізів як важливої складової навчального вокального репертуару.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 10 (12 год.). Розвиток вокальних навичок у роботі над народним пісенним репертуаром (із програми II семестру). Подальший розвиток навичок роботи над народним пісенним репертуаром. Ускладнення завдань щодо технічних труднощів у класичних обробках народних пісень (чітка дикція у швидкому темпі, чисте інтонування інтервалів, опора звука й дихання тощо). Дотримання рівного звучання й однакового тембрового забарвлення голосу у всіх регістрах. Підготовка студента до сценічного виконання твору та втілення його художнього образу. Дотримання традицій української вокальної школи щодо виконання народних пісень.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 11 (12 год.). Розвиток навичок сольного співу в роботі над вокальними творами композиторів-класиків (із програми II семестру). Подальший розвиток музичних здібностей студента на класичних вокальних творах (мелодичний, гармонічний, тембровий та функціональний вокальний слух; відчуття метроритму тощо). Закріплення набутих вокальних навичок (чисте інтонування, опора звука, правильний розподіл дихання, фразування, темброве забарвлення відповідно до типу голосу). Художньо-виконавське зростання студента у процесі роботи над вокальними творами куплетної та наскрізної форм.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Тема 12 (12 год.). Засвоєння початкових навичок роботи над оперними аріями. Формування вокально-виконавської майстерності студента у процесі роботи над нескладними оперними аріями. Прослуховування арії у виконанні відомих співаків або викладача. Аналіз виконавських труднощів. Розбір арії методом сольфеджування вокальної партії без фортепіанного супроводу. Сольфеджування арії з акомпанементом. Робота над окремими фрагментами (чистота інтонації, метроритмічна чіткість, ансамбль із концертмейстером). Спів окремих фрагментів з літературним текстом у повільному темпі. Втілення художнього образу героя (агогіка, міміка, жести тощо). Аналіз та коригування студентом своїх навичок. Виконання арії та окремих її фрагментів у зазначеному автором темпі.

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (відповідно до семестрової програми студента).

Рекомендовані джерела (основні): 1 – 5;

Додаткові: 6 – 29

Нотний матеріал (із репертуару Навчальної лабораторії).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	-	-	-
Відвідування семінарських занять	-	-	-
Відвідування індивідуальних занять	1	80	80
Робота на семінарському занятті	-	-	-
Робота на індивідуальному занятті	10	80	800
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Разом		-	910
Максимальна кількість балів: 910 – за змістовий модуль 1; Розрахунок коефіцієнта: $910:60=15.16$ – за змістовий модуль 1 (екзамен)			

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	-	-	-
Відвідування семінарських занять	-	-	-
Відвідування індивідуальних занять	1	60	60
Робота на семінарському занятті	-	-	-
Робота на індивідуальному занятті	10	60	600
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Разом		-	710
Максимальна кількість балів: 710 – за змістовий модуль 2			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Зміст завдання	Критерії оцінювання
Змістовий модуль 1.		
1.	Робота над романсом з репертуару курсу.	1. досконале знання практичних основ процесу співу (2 б.); 2. демонстрування на заняттях з сольного співу вивченого матеріалу на високому професійному рівні (3 б.)
Змістовий модуль 2		
2.	Робота над виконанням вокально-технічних вправ	1. вокально-технічні навички виконання (3 б); виразність виконання (2 б).
3.	Робота над вокалізами	1. вокально-технічні навички виконання (3 б); 2. виразність виконання (2 б).
4.	Робота над виконанням народних пісень	1. вокально-технічні навички виконання (3 б); 2. виразність виконання (2 б).
5.	Робота над виконанням вокальних творів композиторів-класиків	2. вокально-технічні навички виконання (3 б); 3. виразність виконання (2 б).
6.	Робота над виконанням оперних арій з репертуару курсу	1. володіння вокально-технікою виконання (3 б.); 2. художньо-образне та емоційне виконання (2 б.).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

У процесі модульного контрольного прослуховування студент у класі в супроводі концертмейстера (за присутності інших студентів класу як слухачів) виконує програму із сольного співу. Викладач оцінює студента відповідно до встановлених критеріїв та шкали:

№	Модульне контрольне прослуховування	Критерії оцінювання	Бали
1.	Усне завдання – виконання студентом індивідуальної програми із сольного співу відповідно до семестрових вимог.	Точність звуковисотного інтонування. Координація музичного слуху та співацького голосу. Ансамбль із концертмейстером.	5
		Правильне звукоутворення. Переважне використання м'якої атаки звука.	5
		Розвинене співацьке дихання. Плавне звуковедення. Логічне фразування.	5
		Акустично якісне звучання голосу (висока співацька позиція, правильна робота резонаторів, польотність звука, рухливість голосу, чітка дикція, правильна артикуляція, приємна вібрація і	5

		темброве забарвлення).	
		Артистичність, вокально-виконавська культура та здатність до акторського перевтілення у процесі розкриття художнього образу твору.	5
Максимальна кількість балів			25

На I курсі студенти повинні вивчити:

у 1 семестрі: 1 вокаліз;

1 вокальний твір (українська народна пісня із супроводом або романс чи інший твір композитора-класика)

у 2 семестрі: 1 вокаліз;

2 вокальних твори (1 народна пісня або романс та 1 нескладна арія)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

1 семестр – екзамен, 2 семестр - залік

Критерії оцінювання екзамену

Оцінка	Значення оцінки
36-40	ставиться за вільне володіння всіма можливостями свого голосу у процесі публічного виступу при текстуально-правильному, технічно-завершеному, артистичному виконанні програми відповідної складності;
32-35	ставиться при текстуально-правильному, емоційному виконанні програми відповідної складності з незначними технічними помилками (динамічні та вокально-технічні неточності, недостатня рівність звучання голосу у грудному та головному регістрах тощо);
28-31	ставиться за загально вірне виконання вокальних творів з невеликою кількістю текстових та технічних помилок (форсований звук, гнусавість, горлові відтінки, недоліки у сценічній пластиці тощо);
25-27	ставиться при відносно стилістично-достовірному виконанні вокальних творів з невеликими текстовими недоліками та суттєвими технічними огріхами (відсутність міцної дихальної опори, в'ялість артикуляції та дикції, тембрально нерівне звучання тощо);
21-24	ставиться за виконання вокальних творів з допущенням текстових помилок і технічних огріхів та відсутності емоційної виразності й артистичності;
11-20	ставиться за низький рівень виконання вокальних творів з відсутністю емоційної виразності й артистичності;
1-10	ставиться за низький рівень виконання вокальних творів, який не задовольняє мінімальних програмових вимог.

До складання екзамену допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальним планом та робочою програмою дисципліни «Сольний спів (академічний)», і які за результатами проміжного контролю сумарно набрали не менше 35 балів. Студенти, які набрали менше ніж 35 балів, до складання екзамену не допускаються.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Навчальний вокальний репертуар на семестр планується для кожного студента індивідуально (з урахуванням рівня його доуніверситетської підготовки, музичних здібностей та природних вокальних даних) і заноситься до журналу обліку індивідуальних занять викладача.

На семестровий контроль із сольного співу (академічного) виноситься основний (обов'язковий) вокальний репертуар студента, затверджений на засіданні кафедри у поточному семестрі.

Семестр	Форма семестрового контролю	Зміст завдання	Примітки
I	Екзамен (усний)	Виконання студентом у супроводі концертмейстера програми: 1 вокаліз; 1 вокальний твір (українська народна пісня із супроводом або романс чи інший твір композитора-класика) відповідно до семестрових вимог	
II	Залік (усний)	Виконання студентом у супроводі концертмейстера програми: 1 вокаліз; 2 вокальних твори (1 народна пісня або романс та 1 нескладна арія)	Програма виконується на модульному контрольному прослуховуванні

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	«Відмінно» – відмінний рівень знань в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними помилками. Глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому студент легко орієнтується, володіє понятійним апаратом, здатний пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження.
B	82 – 89	«Дуже добре» – достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих помилок. За повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді з можливими окремими неточностями (похибками).
C	75 -81	«Добре» – в цілому добрий рівень знань з незначною кількістю помилок. Засвоєний навчальний матеріал, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді є суттєві помилки.
D	67 – 74	«Задовільно» – посередній рівень знань із значною кількістю недоліків. Знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, при цьому студент допускає неточності у визначенні понять та при використанні знань для вирішення практичних завдань, не вміє доказово обґрунтовувати свої судження.
E	60 – 66	«Достатньо» – мінімально можливий допустимий рівень знань учбового матеріалу. Не повне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії.
FX	35 – 59	«Незадовільно з можливістю повторного складання» – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання. Студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено їх викладає, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
F	1-34	«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу!» – низький рівень знань, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

Орієнтовний вокально-педагогічний репертуар

Вокалізи

- Абт Ф. Вокализы для баритона и баса. - М.: Музыка, 1985.
Абт Ф. Избранные упражнения. — М.: Музыка, 1985.
Вілінська І. Вокалізи для низького голосу. — К. 1962.
Вілінська І. Вокалізи для високого голосу. — К.: Мистецтво, 1969.
Вілінська І. Вокалізи для середнього голосу. — К.: Музична Україна, 1989.
Вілінська І. Вокалізи для співака-початківця. — К. 1971.
Воронім О., Вороніна Р. 30 вокалізів на основі народних пісень. -К.: Музична Україна, 1991.
Гарсія М. Школа співу. — М.: Музгиз, 1956.
Глінка М. Вправи для вдосконалення голосу , методичні пояснення до них та вокалізи-сольфеджіо. — М.: Музгиз, 1951.
Далецкий О. Вокализы. — М. 1973.
Егорычева М. Упражнения для развития вокальной техники. — К., 1980.
Завалишина М. Вокализы.. — К., 1984.
Заринь В. Вокализы. — М., 1962.
Зейдлер Г. Искусство пения для сопрано или тенора. - М.: Гос.муз. издательство, 1957.
Конконе Дж. Сорок упражнений. — М., 1962.
Лютген В. Ежедневные упражнения: 20 маленьких вокализов. — М.: Музыка, 1964.
Маркезі М. Вокалізи — К., 1980.
Павлюченко С. Вокалізи для середнього і низького голосів. - К.: Музична Україна, 1979.
Тамшина В. И. Вокализы для сопрано. - М.: Музы́ка, 1973.
Vokalisieren Papofka. Edition Peters Op.85 Heft I (Arlberg)

Нотно-методична література

- Карабіць І. - К.: Музична Україна, 1983.
Кос-Анатольский А. Вибрані пісні -К.: Музична Україна, 1991.
Поклад І. - К.: Музична Україна, 1991.
Сабадаш С. - К.: Музична Україна, 1981.
Шамо І. - К: Музична Україна, 1989.
Вечер старинного романса. - М.: Искусство.
Малышева Н. М. О пении (из опыта работы с певцами). - М.: Сов. композитор, 1988.
Популярный справочник песен. - М.: Музыка, 1991.
Песни ансамбля "Битлз". - К.: Музична Україна, 1990.
Романсы и песни П. Булахова. - М.: Музыка, 1983.
Старинные романсы "Умчались года...". - М.: Музыка, 1991.

Арії старовинних композиторів

- Бах Й.С. Арія «Слезы, вздохи, трепет горе...» з кантати №21
Бонончині «Per la gloria»
Джордані Т. «Caro mio ben»
Каччіні Дж. «Amarilli», «Аве марія»
Марчелло Б. «Quella fiamma che m'accende»
Монтеверді К. «Lasciate mi mirire»
Паїзіелло Дж. «La bella morinala»
Перголезі Дж. «Se tu m'ami», «Confusa smarita », канцона «Tre giorni son che Nina»; арії з кантат «Salve Regina», «Stabet mater»
Скарлатті Д. «Sonto nel core», «Violette»
Страделла А. «Pieta, Signore»
Честі А. «Tu mancavi a tormentarmi»
Чімароза Д. Каватина Нанелли з опери «Фанатик древніх римлян».

Зарубіжні арії

- Россіні Дж. Каватина Розіни з опери «Севільський цирульник»
Белліні В. Полонез Ельвіри з опери «Пуритане», каватина Норми з опери «Норма»

Верді Дж. Арія Леонори з I дії з опери «Трубадур», арія Аїди з опери «Аїда», Сцена і арія Віолетти з опери «Травіата», арія Джильди з опери «Ріголетто», куплети Оскара з опери «Бал-маскарад», болеро Елены з опери «Сіцилійська вечірня»
Понкеллі А. Арія Джоконди з опери «Джоконда»
Леонкавалло Р. Арія Недди з опери «Паяци», арія Зази з опери «Заза»
Пуччіні Дж. Арія Ліу з опери «Турандот», розповідь Мімі, вальс Мюзетти з опери «Богема»
Берліоз Г.Л. Арія з ораторії «Осуждение Фауста»
Гуно Ш. Речитатив та арія Джульетти з опери «Ромео і Джульетта»
Оффенбах Ж. Куплети Олімпії з опери «Казки Гофмана»
Деліб К.Ф. Строфи Лакме з опери «Лакме»
Бізе Ж. Арія Мікаели з опери «Кармен»

Оперні арії українських композиторів

Березовський М.С. Арія Демофонта з опери «Демофонт»
Гулак-Артемівський С.С. Арія Оксани з опери «Запорожець за Дунаєм»
Лисенко М.В. Три арії Марильці з опери «Тарас Бульба», каватина Оксани з опери «Різдвяна ніч», три пісні Наталки з опери «Наталка Полтавка»
Вериківський М.І. Арія Панночки з опери «Вій», аріозо Настусі з опери «Пан сотник», другий монолог Ганни з опери «Наймичка»
Верстовський О.М. Арія Наташі «Світить, світить сонце ясне» з опери «Аскольдова могила»

Романси російських композиторів

Балакірев М. «Взошел на небо месяц ясный», «Приди ко мне»
Бородін О. «Спесь», «Октава», «Песня темного леса»
Глієр Р. «Кто, волны, вас остановил»
Глінка М. «Скажи, зачем», «Только узнал я тебя», «Не говори, любовь пройдет», «В крови горит огонь желанья», «К Цитре», «Ах, когда я прежде знала», «Адель», «Победитель», «Я помню чудное мгновенье», «Ночной Зефир», «Песнь Маргариты»
Глазунов О. «Соловей», «Сновиденье», «Не скажу никому, «Я затеплю свечу», «Чаруй меня, чаруй», «Я здесь, Инезилья», «Старый капрал», «Мне грустно», «Я вас любил»
Кюї Ц. «Царскосельская статуя», «Коснулась я цветка», «Смеркалось»
Мусоргский М. «Где ты, звездочка», «Семинарист», «Петрушка», «Листья шумели уныло»
Рахманінов С. «Полюбила я на печаль свою», «Вокализ», «Не пой, красавица при мне», «Утро», «Сон», «Я жду тебя», «Ночь печальна», «Маргаритки», «Островок», «Здесь хорошо», «Арион», «Крысолов»
Римський-Корсаков М. «Восточный романс», «Красавица», «Нимфа», «Сновиденье», «Дева и солнце»
Чайковський П. «Я Вам не нравлюсь», «Уноси мое сердце», «Растворил я окно», «Средь шумного бала», «И больно, и сладко», «Слеза дрожит», «Отчего?», «Ни слова, о друг мой», «На землю сумрак пал», «Закатилось солнце», «В эту лунную ночь», «День ли царит»

Романси зарубіжних композиторів

Бетховен Л. «Люблю тебя», «Сурок», «Гандолетта», «Прощание», «Радость страдания», «Новая любовь», «Песня о блохе»
Моцарт В.А. «О Цитра, ты моя», «Тайна», «К Хлое»
Гайдн Й. «Поцелуй», «Розочка», «Серенада», «О, сладкий звук»
Берг А. «Ода Любви», «Песнь тростинки»
Брамс Й. «Колыбельная», «Охотник», «Ода Сафо», «Тебя забыть», «Звучат нажене свирели», «Серенада», «Девушка горит»
Гріг Е. «Сердце поэта», «Песня Сольвейг», «Лебедь», «Сон», «Люблю тебя», «Старая мать», «К родине»
Мендельсон Ф. «Фиалка», «На крыльях чудной песни», «Зимняя песня»
Сен-Санс К. «Соловей»
Шуберт Ф. «Город», «Двойник», «Девушка и Смерть», «Лесной царь», «Баркаролла»
Шуман Р. «Солдат», «Посвящение», «Весенняя ночь»

Романси українських композиторів

Барвінський В. «Місцю князю», «В лісі», «Ой сумна, темна ніченька», «Сонет»

Білаш О. «Жайвори», «Горить моє серце», «Цвітуть бузки»
Гулак-Артемівський С.С. «Стоїть явір над водою»
Жербін М. «Пливе моя душа», «Вокаліз»
Кирейко В. «Пророк», «Знов весна», «Пісня про матір», «Чого я жду»
Косенко В. «Говори, говори», «Вони стояли мовчки», «О, если бы ты могла»
Кропивницький М. «Соловейко»
Лисенко М. «Милованка», «Не забудь юних днів», «Безмежне поле», «В грудях вогонь»
Людкевич С. «Спи, дитино моя», «Про Бондарівну», «Ой піду я до млина»
Майборода Г. «Бажання», «Гаї шумлять», «Не сумуй»
Стеценко К. «Плавай, плавай, лебеденко», «Стояла я і слухала весну», «Вечірня пісня», «О, дивуйсь», «Дивлюсь я на яснії зорі»

Обробки українських народних пісень

Лисенко М.В. «Ой, не світи, місяченьку», «Ой, джигуне, джигуне», «Дощик», «Зоре моя вечірняя», «Ой, пряду, пряду», «Ой, зацвіла червона калина», «І сніг іде, і метелиця»
Лятошинський Б. «Тече річка невеличка»
Бойченко «Зелененький барвіночок»
Кос-Анатольський А. «Чотири воли пасу я», «Чом, чом не прийшов»
Яценко «Глибока кирниця»
Вілінська В. «Ти до мене, ти до мене не ходи»
Ревуцький Л. «На кладочці умивалася»
Колесса М. «Ой, гаю мій, гаю»

Українські народні пісні

«Вечір близенько»
«В кінці греблі шумлять верби»
«Гандзя»
«Глибока кирниця»
«Грицю, Грицю, до роботи»
«Де ти, доню, барилася?»
«Добривечір дівчино»
«Добрий вечір, зелена діброво»
«Дощик»
«Ішов козак потайком»
«І шумить і гуде»
«Їхав козак на війноньку»
«Їхав козак за Дунай»
«Йшла я по воду»
«Закувала зозуленька»
«Зелененький барвіночку»
«Зелена ліщинонько»
«Зацвіла в долині червона калина»
«Зоре моя вечірняя»
«Казав мені батько»
«Летіла зозуля через мою хату»
«Лугом іду, коня веду»
«На вулиці скрипка грає»
«Нащо мені чорні брови»
«Не щебече соловейку»
«Одна гора високая»
«Ой важу я, важу»
«Ой, джигуне, джигуне»
«Ой, дівчино, шумить гай»
«Ой, вербо, вербо»
«Ой, гаю мій, гаю»
«Ой, за гаєм, за Дунаєм»
«Ой зірву я у рожі квітку»
«Ой, на горі сніг біленький»

«Ой на горі на високій»
«Ой, на гору козак воду носить»
«Ой, не світи, місяченьку»
«Ой не ходи, Грицю»
«Ой, маю я чорні брови»
«Ой під вишню»
«Ой піду я до млина»
«Ой там на горі»
«Ой у полі три криниченьки»
«Ой у полі три тополі»
«Ой ходила дівчина бережком»
«Ой чий то кінь стоїть»
«Ох і не стелися, хрещатий барвінку»
«Пливе човен»
«Сидить дід на печі»
«Сонце низенько»
«Стелися, барвінку, низенько»
«Стоїть гора високая»
«Ти до мене не ходи»
«Умираю моя мати»
«Чи я в лузі не калина була»
«Чого сидиш коло мене»
«Хоть у мене мужичок з кулачок»
«Якби мені черевики»
«Якби мені не тиночки»

7. Навчально-методична карта дисципліни

Назва змістового модуля	Змістовий модуль 1.							Змістовий модуль 2.				
Кількість балів за модуль	910							710				
теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
години	2	2	2	18	18	18	20	12	12	12	12	12
Теми змістових модулів (індивідуальні заняття)	Особливості академічної манери співу та виконавські традиції вітчизняної вокальної школи. Будова та функції співацького апарату. (10+1)*2 = 22 бал	Специфіка навчання у класі сольного співу. Навчальні вимоги до студента-вокаліста. (10+01)*2 = 22 бали	Визначення типу співацького голосу студента. Складання навчальної програми студента на I семестр. 10+1)*2 = 22 бали	Формування початкових навичок сольного співу в роботі над вокально-технічними вправами. (10+1)*18= 198 балів	Формування навичок кантиленного співу в роботі над вокалізами. (10+1)*18 =198 балів	Засвоєння основних вокальних навичок у роботі над українськими народними піснями. (10+1)*18 =198 балів	Закріплення навичок сольного співу в роботі над романсами та вокальними творами композиторів-класиків. (10+1)*20 =220 балів	Тема 1.1 Виховання художніх якостей співацького звука в роботі над вокально-технічними вправами. (10+1)*12 = 132 бали	Тема 1.2 Формування вокально-художнього звуку в роботі над вокалізами (із програми II семестру). (10+1)*12 = 132 бали	Тема 2.1 Розвиток вокальних навичок у роботі над народним пісенним репертуаром (із програми II семестру). (10+1)*12 = 132 бали	Тема 2.2 Розвиток навичок сольного співу в роботі над вокальними творами композиторів-класиків (із програми II семестру). (10+1)*12 = 132 бали	Тема 2.3 Засвоєння початкових навичок роботи над оперними аріями. (10+1)*12 = 132 бали
Самостійна робота	-	-	-	-	-	-	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю-50 б.	Модульна контрольна робота (прослуховування) – 25 б.							Модульна контрольна робота (прослуховування) – 25 б.				
Підсумковий контроль	екзамен											
Усього	910 Коефіцієнт: 910:60=15.16							710 710:100=7,1				

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові)

1. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва / М. Микиша. – Київ, 1985. – 80 с.
2. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / А.Г. Менабени. – М., 1987. – 95 с.
3. Овчаренко Н.А. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: теорія та методологія : монографія / Н.А. Овчаренко. – Кривий Ріг : Вид. Р.А. Козлов, 2014. – 400 с.
4. Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу: навчально-методичний посібник для студентів мистецького факультету (Спеціальність «Музична педагогіка і виховання») / Т.М. Пляченко. – Кіровоград : КДПУ, 2005. – 80 с.
5. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу / Ю.Є. Юцевич. – Київ, 1998. – 160 с.

Допоміжні

6. Абт Ф. Школа пения: избранные упражнения для низких голосов в сопровождении фортепиано / Ф. Абт. – М. : Музыка, 1985. – 31 с.
7. Барсов Ю. Вокально-исполнительские принципы М.И.Глинки / Ю. Барсов. – М., 1968. – 66 с.
8. Варганян И.А. Звук – Слух – Мозг / И.А. Варганян. – Л., 1981. – 176 с.
9. Виардо П. Упражнения для женского голоса в сопровождении фортепиано / П. Виардо. – М. : Музыка, 1967. – 40 с.
10. Вілінська І. Вокалізи для середнього голосу: учб. репертуар / І. Вілінська. – К. : Музична Україна, 1989.
11. Вилинская И. Вокализы для низкого голоса с фортепиано [для консерваторий и муз. училищ] / И. Вилинская. – К., 1962.
12. Вокализы зарубежных композиторов: для высокого голоса в сопровождении фортепиано / Сост. А. Мишутин. – М. : Музыка, 1989. – 50 с.
13. Вопросы вокальной педагогики. – М., 1984. – Вып. 7. – 160 с.
14. Гарсиа М. Школа пения / М. Гарсиа. – М. : Госмузиздат, 1956. – Ч. I, II.
15. Гембицкая Е.Я. Последовательность певческого обучения / Е.Я. Гембицкая, Д.А. Дышлевская // Известия АПН РСФСР, – М., 1960. – Вып.110. – С. 85 – 104.
16. Голубев П.В. Советы молодым педагогам-вокалистам / П.В. Голубев. – М., 1963. – 87 с.
17. Гонтаренко Н.Б. Сольное пение: секреты вокального мастерства / Гонтаренко Н.Б. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 155 с.
18. Егорычева М.И. Упражнения для развития вокальной техники / М.И. Егорычева. – К. : Музична Україна, 1980. – 117 с.
19. Емельянов В.В. Фонопедические упражнения : методическая разработка / В.В. Емельянов. – Кіровоград, 1988. – 29 с.
20. Заседателев Ф.Ф. Научные основы постановки голоса / Ф.Ф. Заседателев. – М., 1965. – 255 с.
21. Зейдлер Г. Искусство пения / Г. Зейдлер. – М. : Музыка, 1987. – Ч. II – 23 с.
22. Избранные вокализы для высокого голоса в сопровождении фортепиано / составитель Г. Тиц. – М. : Музыка, 1977. – 39 с.
23. Кочнева И. Вокальный словарь / И. Кочнева, А. Яковлева. [– 2-е изд.] – Л. : Музыка, 1988. – 70 с.
24. Люш Д. Развитие и сохранение певческого голоса / Д. Люш. – Киев, 1988. – 144 с.
25. Огороднов Д. Основные принципы вокального воспитания / Д. Огороднов. – К. : Музична Україна, 1989. – 142 с.
26. Овчаренко Н. Основы вокальної методики : науково-методичний посібник / Н. Овчаренко. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2006. – 116 с.
27. Пляченко Т.М. Постановка голосу : навчальна програма для студентів мистецького факультету педагогічного університету / Т.М. Пляченко. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 28 с.
28. Стулова Г.П. Дидактические основы обучения пению : учеб. пособие / Г. Стулова. – М., 1988. – 69 с.
29. Юссон Р. Певческий голос: исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса / Рауль Юссон. – М. : Музыка, 1974. – 262 с.